

Dansk Skolemuseum 2005

Af Keld Grinder-Hansen

Den 2. oktober 2005 kunne Dansk Skolemuseum fejre sit 10-års jubilæum i Rådhusstræde nr. 6.

Mærkedagen blev ikke markeret offentligt. Den planlagte jubilæumsudstilling »Når legen er god – en udstilling om pædagogik, legetøj og læring« havde ikke opnået tilstrækkelig ekstern finansiering til at blive realiseret som planlagt. Udstillingen forventes gennemført på et senere tidspunkt.

Jubilæet var ligeledes præget af de dystre økonomiske udsigter for museets fremtidige virksomhed – vigende driftstilskud kombineret med stadigt stigende arbejdsopgaver – som på sigt kan komme til at true museets eksistens.

Som en status over Dansk Skolemuseums aktiviteter i de første 10 år kan følgende data anføres:

Museet har i alt vist 25 større og mindre særudstillinger. Omkring 90.000 mennesker har besøgt museet i perioden, startende med omkring 2000 i 1996 op til 15.000 i 2004. Konklusionen på 10-års perioden er, at museet har fået placeret sig som det nationale museum for skole og uddannelse, der såvel i fagkredse som udenfor er anerkendt for sin viden om uddannelses- og skolehistorie, samtidig med at museet i udstrakt grad benyttes af folkeskoleklasser og grupper fra andre undervisningsinstitutioner. Hvad der mangler nu er først og fremmest en tilstrækkelig udvikling af museets økonomiske grundlag.

Særudstillinger

På grund af svigtende ekstern finansiering af museets særudstillingsvirksomhed har Dansk Skolemuseum kun afholdt én særudstilling i 2005 – det laveste antal i museets historie.

Den 4. februar åbnedes særudstillingen »halstørklæder til halsen«, som etableredes i samarbejde med håndarbejds lærerforeningen, og viste en mængde forskellige former for halstørklæder, fremstillet af folkeskole- og seminarieelever. Udstillingen vistes måneden ud.

Jonstrup Samlingen

I 2005 har Jonstrup Samlingens udstillingslokaler på Jonstrup Gamle Seminarium i Værløse kommune (Jonstrupvej 288, opgang E) haft ordinær åbningstid første søndag i måneden 14-16 eller efter aftale med Dansk Skolemuseum (i alt 6 særarrangementer). Udstillingen er etableret og administreres af Dansk Skolemuseum. Museet holdes åben med bistand af en gruppe frivillige »Jonstruppere«.

Tilvæksten til museets samlinger

I løbet af året har museet modtaget skolehistoriske genstande fra skoler og privatpersoner. Museet har været nødt til at fastholde stoppet for aflevering af skolebøger fra de sidste 100 år, hvis disse ikke indgår i en særlig interessant skolehistorisk sammenhæng.

Blandt museets nyerhvervelser skal fremhæves et fuldt funktionsdygtigt træorgel fra 1800-tallets anden halvdel, som vil blive placeret i museets skolestue og muliggøre, at morgensangen kan foregå med orgelledsagelse.

Registrering af samlingerne

I 2004 registreredes 2500 museumsgenstande. I 2005 forventes antallet at blive væsentligt lavere. Dette skyldtes, at der i det meste af året i modsætning til i 2004 ikke var ansat en egentlig registrator på museet. En særbevilling muliggjorde, at Dansk Skolemuseum kunne gennemføre en elektronisk registrering af de Frie Grundskolers Fællesråds arkiv, som ved samme lejlighed blev placeret på museet. Den elektroniske genstandsregistrering foregår nu i Kulturarvsstyrelsens genstands-database Regin.

Magasinforhold

Museet råder nu over tre fjernmagasiner i kælderen under Tingbjerg skole på i alt 500 m² ud over de to nærmagasinrum i forbindelse med udstillingerne. I 2005 arbejdedes der videre med at omflytte museumsgenstande mellem nær- og fjernmagasiner og fastlægge en mere permanent pladsregistratur for museets magasiner.

Forespørgsler og udlån

Dansk Skolemuseum fungerer i stigende grad som et videnscenter, hvor skolehistoriske spørgsmål kan blive belyst og perspektiveret. De faglige henvendelser kommer fra en bred vifte af brugere – elever og studerende fra folkeskoler, gymnasier, seminarier og universiteter, forskere fra ind- og udland, journalister, og det almindeligt interesserede publikum. Antallet af forespørgsler er på årsbasis op mod 500.

Museets genstandsmateriale, specielt planche- og billedsamlingen er meget efterspurgt af forlags billedredaktører og forfattere, ligesom samlingerne og ikke mindst skolestuen har været benyttet ved reklamefilm-, fjernsyns- og filmoptagelser. Endelig udlånte museet jævnligt genstande til andre museer, skoler og undervisningsinstitutioner, heriblandt anskuelsesbilleder til to særudstillinger på Brønshøj Museum og Arbejdermuseet.

Formidling/undervisning

Det samlede besøgstal for 2004 var 15.000. I 2005 må det samlede besøgstal forventes at blive mindre, hvilket først og fremmest skyldes, at det af økonomiske grunde ikke blev muligt at etablere en større særudstilling i 2005.

Museets åbningstider har i 2005 fremdeles været: mandag-fredag 10-16, lørdag lukket og søndag 12-16. Museets entré er 30 kr. for voksne, 25 kr. for pensionister, 20 kr. for børn og 25 kr. for deltagere i grupper over 10. Klasser og grupper fra bør-

Børn i dyb koncentration om at skrive med pen og blæk i museets stand på Børnekulturforum januar 2005.

ne- og ungdomsuddannelser er gratis, medens elever fra voksenuddannelser skal betale entré på museet.

Museet har med hjælp fra museets gruppe af frivillige fortsat kunnet tilbyde rundvisninger og besøg i »den gamle skolestue« for børne- og voksengrupper.

Hjemmeside

I løbet af 2005 har museumsinspektør Rune Clausen arbejdet med et helt nyt koncept for Dansk Skolemuseums hjemmeside, som forventes lanceret ved starten af 2006.

Samarbejde og kontakter

Museet er medlem af Museumsrådet for København og Frederiksberg og Organisationen Danske Museer. Museets medarbejdere deltager i organisationens møder og arrangementer.

Keld Grinder-Hansen deltog i august 2005 i undervisningsministerens årlige Sorø-møde, hvor temaet var »Globaliseringens udfordringer og den danske fortælling«.

Rune Clausen og Keld Grinder-Hansen deltog i juli måned i den 11. internationa-

Interaktiv udstilling i skolemuseet Mühlebach i Amriswil i Schweiz: En træblok hvor museums-gæsterne inviteres til selv at hugge, skære og høvle.

le skolehistoriske kongres i Ittingen Karthause i Schweiz, hvor Rune Clausen holdt et indlæg på engelsk om det virtuelle skolemuseum.

Keld Grinder-Hansen er formand for Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie og medlem af bestyrelsen for Hoven Skolemuseum og Undervisningsministeriets skolebogsprisudvalg.

Forskning og formidling

I løbet af året har Dansk Skolemuseum haft besøg af en række skolehistoriske forskere, ligesom museet har besvaret en række elektroniske forespørgsler af faglig karakter fra ind- og udland.

I 2004 påbegyndte Dansk Skolemuseum i samarbejde med Danmarks Privatskoleforening det 3-årige forskningsprojekt »Den danske realskoles historie«, der udmunder i udgivelsen af et større værk om emnet. I 2005 afholdtes to forfattermøder og et styregruppemøde.

Keld Grinder-Hansen har i løbet af året holdt en række skolehistoriske foredrag for seminarieklasser og universitetshold på Dansk Skolemuseum. Keld Grinder-Hansen har deltaget i fjernsyns- og radioudsendelser og har kommenteret skolehistoriske spørgsmål i dagspressen og fagtidsskrifter.

2005 har stået i naturkatastrofernes tegn. På dette område kan der også findes illustrative anskuelsesbilleder i Dansk Skolemuseums samlinger: »Vindens virksomhed«. Af prof. Dr. E. Fraas, udgivet af Lutz Verlag, Stuttgart, Tyskland, ca. 1910.

I april 2005 var Keld Grinder-Hansen på en projektforberegende rejse til den gamle danske koloni på Guldkysten (i det nuværende Ghana), finansieret af DANIDAs rejsefond, og arbejdet i den tværfaglige projektgruppe med at få færdigformuleret det store Tranquebar-projekt fortsattes.

Dansk Skolemuseum har i 2005 fortsat samarbejdet med fagbladet »Folkeskolen« og fjernsynskanalen DK4 om at producere et månedligt uddannelsesmagasin »Skolebænken«. Udsendelsen er på 45 minutter og bygges op omkring et interview med en aktuel gæst fra undervisningsverdenen, der suppleres med indslag af skole- og uddannelseshistorisk karakter. Tilrettelæggere er chefredaktør Thorkild Theissen og museumschef Keld Grinder-Hansen.

I 2005 fortsatte Dansk Skolemuseum med sin faste rubrik i fagbladet »De frie Grundskoler« kaldet »Fra skolens pulterkammer«, hvori der hver gang fortælles en lille historie om én af museets genstande.

Andre aktiviteter

Den 22.-24. januar 2005 deltog Dansk Skolemuseum for anden gang med en stand på Børnekultur-messen i Forum. Messen blev besøgt af godt 15.000 personer, hvoraf en stor del lagde vejen forbi museets gamle skolestue.

Fredag den 14. oktober deltog Dansk Skolemuseum i Kulturnatten 2005 med et projekt »Gamle lege i skolegården«, hvor der flere gange i løbet af aftenen blev mulighed for aktivt at tage del i gamle danske lege, under kyndig instruktion af museets medarbejdere.

I samarbejdet med produktionsselskabet Substanz efterlystes og indsamledes en lang række private skolefilm, som kom til at danne rygraden i DVD'en »Danskernes egen skolegang«, som blev udgivet i september 2005.

Dansk Skolemuseum og Skole Media afsluttede i 2005 det fælles internetprojekt om »skolen i gamle Dage«. Et internetmateriale beregnet på børn i 3.-5. klasse.

Årets skolebogspris uddeltes den 27. maj 2005 på Dansk Skolemuseum.

Den 7. september 2005 henlagde Københavns Kommunes Ungdoms- og Uddannelsesudvalg et ordinært møde til Dansk Skolemuseum, hvor der blev mulighed for at give en præsentation af museets virksomhed og visioner.

Den rådgivende komité

Omkring 30 institutioner og organisationer er medlem af Den Rådgivende Komité. De bidrog i 2004 med ca. 50.000 kr. Beløbet forventes ikke at blive større i 2005.

Museets økonomi

Museets basisbudget forblev uforandret i 2005 for syvende år i træk. Da museets tilskud ikke er pristalsreguleret, har det betydet en reel nedgang i museets midler. Derimod opnåede museet pæn ekstern finansiering til en række af museets projekter.

I 2005 modtog museet 435.000 kr. fra ekstern side.

Følgende institutioner og fonde har støttet Dansk Skolemuseum økonomisk i 2005:

Danmarks Privatskoleforening
De Frie Grundskolers Fællesråd
BUPL
Kulturnattens puljemidler

Museets organisation

Museet blev stiftet i oktober 1995. Stifterne var Danmarks Lærerforening, Lærerstandens Brandforsikring og Undervisningsministeriet. Museet er en selvejende institution med egen bestyrelse. Samlingerne er ejet af Undervisningsministeriet.

Museets personale

Museumschef, ph.d. Keld Grinder-Hansen
Museumsinspektør, cand.mag. Rune Clausen
Forvalter Philip Davies
Rengøringsassistent Ying Li
Konsulent, mag.art. Christian Glenstrup
Receptionist Barbara Grut
Bibliotekar Susanne Ingemann Hvilsom (ansat til d. 1.4. 2005)
Museumsassistent Kia Kartvedt (ansat til d. 16.6. 2005)

Militærnægter Lars Tomlinson (ansat 16. marts 2005 – 15. juli 2005)
Konsulent, cand. mag. Åse Højlund Nielsen (tilknyttet Realskoleprojektet)

Herudover var følgende personer tilknyttet museet som frivillig, ulønnet arbejdskraft: Sven Bang, Brita Bjørling Johannsen, Jane Dahl, Erik Dehn, Jørgen Duus, Kaj Garulf, Aase Høj, Jørgen Jensen, Finn Jørgensen, Britta Kragelund, Mogens Laursen, Lissa Nicolajsen, Jørgen Pedersen, Lilian Scheel, Else Schou, Inger Tegllund-Jensen.

Museets frivillige har som de tidligere år gjort en stor indsats med at registrere museumsgenstande og ikke mindst formidle skolehistorien til museets besøgende. Der afholdtes i løbet af året månedlige orienteringsmøder for museets frivillige medarbejdere.

Årets museumsudflugt gik i september måned til Odense.

Museets bestyrelse

Formand Jørgen Jensen, udpeget af Lærerstandens Brandforsikring; næstformand Anders Bondo Christensen, udpeget af Danmarks Lærerforening; undervisningskonsulent Jørn Østergaard, udpeget af Undervisningsministeriet; formand Gorm Leschly, Gymnasieskolernes Lærerforening, udpeget af den Rådgivende Komité for Dansk Skolemuseum; professor, dr.pæd. Vagn Skovgaard-Petersen, udpeget af Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie; prorektor Nils Holdgaard Sørensen, udpeget af Danmarks Pædagogiske Universitet, direktør Carsten U. Larsen, Nationalmuseum.

Keld Grinder-Hansen.